

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. אותה אותה שכיבתה אוסרתה ואין שכיבת אחותה אוסרתה.....1
- ב. מחזיר גרושתו משנשאת בא עליה האי אסרה עליה דהאי בא עליה אידך אסרה עליה דהאי.....1
- ג. סוטה ... לבעל ... אפילו נתן לה גט ואפילו אמר אין אני משקה.....2
- ד. אשתו וניסו דליכא למימר תנאה הוה ... אינו פוסל על ידי עצמו ארוסתו וניסו דאיכא למימר תנאה ... אף פוסל על ידי עצמו.....4
- ה. שקדש אחיו את האשה והלך לו למדינת הים ושמע שמת אחיו ועמד ונשא את אשתו... הרי היא כאשת איש ואסורה ליבם.....5

דף צה.

א. אותה אותה שכיבתה אוסרתה ואין שכיבת אחותה אוסרתה

כבר התבאר לעיל דף צד. ודרף צא. שאין¹ זנות שמונה עם אחות אשתו אפילו במזיד אוסר אשתו עליו, דכתיב בסוטה (במדבר ה פסוק יג) וְשָׁכַב אִישׁ אֶת־הַ, שכיבתה אוסר אותה ואין שכיבת אחותה אוסר אותה.

וכן בכל העריות כל זנות שמונה עם הקרובות הנאסרות עליו מחמת אשתו אפילו במזיד, אין אוסרין אשתו עליו שאין שכיבת אחרת פוסל אותה. ומותר בקרובות שנייה, כל זמן שהראשונה שרויה אצלו, וי"א שאינו מותר אלא לאחר שמתה השנייה².

ב. מחזיר גרושתו משנשאת בא עליה האי אסרה עליה דהאי בא עליה אידך אסרה עליה דהאי

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז טו כז

² ב"ש שם כב, ובמל"מ פ"ב מהא"ב דין י"א, מתיר אף בהייה כ"ז שהראשונה שרויה אצלו שאין מעם שיאסור בקרובות שניה דאף אם לא ישא קרובות שני' הרי השני' באה לבקר את אחותה ואיכא חשש זנות נמצא דבמה שנאסר אותו בקרובות שניה לא הועלנו כלום. אבל אם מתה או נתגרש' הראשונה אסור בקרובות שניה עש"ב.

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

המגרש את אשתו³ בין מן האירוסין⁴ בין מן הנשואין ונתקדשה לאחר אע"פ שלא נישאת ואע"פ שלא בעלה וגירשה, או מת, אסורה לחזור לראשון.

ואם החזירה הראשון ובעלה⁵, בין כדרכה בין שלא כדרכה⁶, אפילו לא גמר ביאתו⁷ כיון שהערה בה דהיינו שהכניס⁸ העטרה⁹, לוקין שניהם¹⁰ ככל הייבי לאוין וכופין אותו להוציא שנאמר (דברים כד פסוק ד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה.

ודוקא אם קידש ובעל¹¹, אבל קידש לחוד או בעל לחוד אינו עובר ואינו לוקה.

ואם עבר הראשון וקידש ובעל הרי נאסרה לשני, שהרי עתה הוא מחזיר גרושתו, ואסורה לשניהם.

ג. סוטה ... לבעל ... אפילו נתן לה גט ואפילו אמר אין אני משקה

בכלל הלאו¹² שהוזכר לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה¹³ שכל אשה שזינת תחת בעלה נאסרה על בעלה, ולוקה עליה, שנאמר (שם) אחרי אשר הפמאָה והרי נטמאה אלא אם כן היתה אשת ישראל שנאנסה. ואסורה עליו בין אם קינה לה ויש עדים ושנסתרה ובין אם היו עדים שזינתה.

³ שו"ע אבהע"ז סי' י סעי' א וחלקת מחוקק ס"ק א קרבן נתנאל פ"א דיבמות אות יג

⁴ כ"ב במנחת חינוך מצוה תקפ אות א

⁵ רמב"ם גירושין פי"א הי"ב מנחת חינוך מצוה תקפ אות א

⁶ ואם בא עליה בהפסק כגד כגון שכרך סמרטוט על אברו או שם גומי עליו עיין אוצר הפוסקים שם יא אות ג אריכות גדולה בזה

⁷ ואפילו לא הוציא זרע וכמ"ש"כ בטור שם

⁸ ועיין ל"ת שנג הערה ט בשם הנודע ביהודה תנינא אבהע"ז סי' כג דצריך שיערה במקור ולא מקרי הערה כי אם בהכנסת כל העטרה כולה לתוך הנקב שבתחתית השפיות ולא סגי בהכנסת העטרה אפילו כולה לתוך עומק שבין שתי שפיות אלא לתוך הנקב ממש.

⁹ היינו שבראש הגיד אינו אלא בשר ולא גוף הגיד ולהכי אינו ביאה להתחייב עליו ועיין ל"ת שנג הערה י מהי העטרה

¹⁰ עיין שואל ומשיב מהדורא קמא ח"ב סי' עט שהביא בשם ספר אמרי בינה שלאשה אין איסור לחזור לבעלה הראשון ואינו איסור אלא על האיש שלא להחזיר והוא ז"ל חלק עליו והוכיח דהאיסור על שניהם

¹¹ מנ"ח שם

¹² רמב"ם שם הי"ד

¹³ ברמב"ן בשכחת הלאוין מצוה יד מנה דין זה ללאו בפני עצמו ועיין בשורש החמישי

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

וגם בזמן הזה שאינו יכול להשקותה מי המרים של סוטה הרי היא אסורה עליו.

ומפי השמועה¹⁴ למדו שבשם שאסורה לבעל כך אסורה לבעל, ואין חילוק אם הוא הבעל הראשון, או שכבר בא עליה אחר והוא הבעל השני, וכל אשה שבאו שני עדים והעידו שזינתה עם זה כשהיתה תחת בעלה הראשון, הרי זו תצא מזה אע"פ שיש לה ממנו כמה בנים, וי"א¹⁵ שדין זה רק בבעל ראשון אבל בשני כיון שלא נאסרה לבעלה מחמת הבעל השני אינה אסורה לו אלא מדרבנן.

לפיכך הנחשדת¹⁶ על אשת איש, אם היה לה קינוי וסתירה ולא שתתה מי המרים¹⁷, הואיל ונאסרה על בעלה בשבילו¹⁸, הרי היא אסורה ע"ז שנתיחדה עמו לעולם, כדרך שהיא אסורה על בעלה. ואם עבר ונשאה, מוציאין אותה מתחתיו בגט, אפילו היו לה כמה בנים ממנו.

אבל אם לא קדם קינוי¹⁹, ובאו עליה עדים שנסתרה עם איש זה, אינה נאסרת לבעל.

האונס אשת איש י"א שאם היא אשת ישראל כיון שמותרת לבעלה מותרת גם לבעל וי"א²⁰ שראוי לאוסרה עליו משום קנס. ואם היא אשת כהן כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבעל.

דף צ"ה:

¹⁴ שו"ע אבהע"ז סי' יא סעי' א ובאר היטב ס"ק ד

¹⁵ שו"ת אבני נזר אבן העזר סי' לג

¹⁶ סי' יא סעי' א וסי' קע"ח סעי' יז

¹⁷ היינו בזמן הבית ובזמן הזה אסורה מיד אחר קינוי וסתירה ובחלקת מחוקק ס"ק א הקשה אמאי תאסר לבעל אם היא אינה מעכבת בשתיית מי המרים שאף שהרשות ביד בעלה לאוסרה על עצמו איך יכול לאוסרה על הנחשד מאחר שהוא מוען והיא מוענת שלא זינו ועיין בב"ש שם שתירץ דבאמת נאסרת לבעל כשם שאסורה לבעל על ידי קינוי וסתירה מגזירת הכתוב רק שיש לה תקנה להנצל בזמן הבית ע"י מי המרים לברר אם היא טהורה או טמאה לפיכך אפילו אם הוא מעכב כיון שאין לה תקנת מי המרים אסורה לבעל

¹⁸ ברמ"א הוסיף מילים אלו ודייק מזה בב"ש ס"ק ג שכל מקום שאסורה לבעל אסורה לבעל וכגון אשה שנאנסה שבאשת ישראל מותרת לבעל ולבעל באשת כהן שאסורב אפילו באונס כיון שאסורה לבעלה אסורה נמי לבעל ועיין בביאור הגר"א שכוונת הרמ"א שאפילו אם נאסרה בעידי כיעור על בעלה אסורה לבעל

¹⁹ באר היטב סי' יא ס"ק יב אבני נזר אבהע"ז סי' ל

²⁰ ערוך השלחן שם סי' יא סעי' ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ד. אשתו וגיסו דליכא למימר תנאה הוה ... אינו פוסל על ידי

עצמו ארוסתו וגיסו דאיכא למימר תנאה ... אף פוסל על

ידי עצמו

כבר התבאר לעיל דף עד: שמי שהלכה²¹ אשתו הנשואה למדינה אחרת, ובאו עדים²² והעידו שמתה, ונשא את אחותה שהיא פנוייה, ואחר כך נודע שלא מתה אשתו ובאה, אין הקידושין תופסים באחותה ומותרת אשתו לחזור לו, שהכל יודעים שבטעות נשא את אחותה²³, ולא נאסרה אשתו הראשונה עליו, וביאת אחותה כביאת זנות ואין זנות שמזנה עם אחות אשתו אפילו במזיד אוסר אשתו עליו, דכתיב בסוטה (במדבר ה פסוק יג) וְשָׁכַב אִישׁ אֶת־אִתּוֹ, שכיבתה אוסר אותה ואין שכיבת אחותה אוסר אותה.

זהו דוקא בנשואה לו, אך אם קדש אשה²⁴ ועדיין לא נשאה בחופה, והלכה למדינה אחרת, ובאו עדים והעידו שמתה, ונשא את אחותה, ואחר כך נודע שלא מתה, אסור בשתייהן.

היתה אחות אשתו נשואה או מאורסת²⁵, והלכה אשתו בין הנשואה ובין המאורסת ובעל אחות אשתו למדינה אחרת, ובאו ואמרו לו מתה אשתך וגיסך בעל אחותה, ועמד הוא ונשא אחות אשתו, ואחר כך באו אשתו וגיסו, אחות אשתו צריכה ממנו גט, בין אם נשאת לו על פי שני עדים שאמרו לו שמת גיסו או נשאת לו על פי עד אחד שהתירוה לו בית דין על פיו, שהרי בזה דינה כאשת איש שאמרו לה שמת בעלה ועמדה ונישאת ובא בעלה שצריכה גט משניהם כמו שהתבאר לעיל דף פז.

ומכיון שאחות אשתו הנשואה צריכה ממנו גט²⁶, נאסרה עליו גם אשתו, שהרי היא אחות גרושתו, לא שנא היתה אשתו בנישואין או באירוסין.

²¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פו כז

²² דוקא עדים אבל ע"א אינו נאמן שמתה אשתו שישא אחותה גם אינו נאמן ע"א שמעיד שאשתו מת ורוצה לישא אשה אחרת משום הר"ג. ב"ש שם כ.

²³ דהכא ליכא למימר שמא יאמרו תנאי היה בנישואין, כדלהלן בקידוש את אשתו, דכולי עלמא ידעי דאין אדם משים בעילתו בעילת זנות, והילכך קים להו לכולי עלמא דנישואי שנייה אינה כלום

²⁴ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פו כז

²⁵ שו"ע ונו"כ שם כח

²⁶ ואין להקשות דהא טעמא באשת איש דעלמא לעיל דף פז. שצריכה גט מן השני, הוי משום דחיישינן שמא יאמרו גירשה הראשון ונשאת לזה, אם תצא בלא גט יאמרו אשת איש יוצאה בלא גט, וכיון שצריך זה לגרשה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ה. שקדש אחיו את האשה והלך לו למדינת הים ושמע שמת אחיו ועמד ונשא את אשתו... הרי היא כאשת איש ואסורה ליבם

כבר התבאר לעיל דף צד. שנתייבמה²⁷ בטעות כגון ששמעה שמת בעלה ונתייבמה, ואח"כ בא בעלה, אם היתה נשואת אחיו אינה צריכה גט מן היבם ומותרת לחזור לבעלה אם הוא ישראל²⁸, שהרי היא אנוסה בביאתה שהיתה סבורה שמת בעלה. וי"א²⁹ שאסורה לבעלה מחמת קנס כיון שלא דייקא לפני שנתייבמה.

ואם היתה ארוסה ונתייבמה³⁰ בטעות, צריכה גט מן היבם, שגזרו חכמים שמא יאמרו תנאי היה לאחיו בקידושין ולא נתקיים התנאי, וא"כ לא היתה אשת אחיו מעולם וכדין נשאה זה בתורת נישואין ולא בתורת יבום, ולכך צריכה גט שלא יאמרו נשואה יוצאת בלא גט, ומכיון שצריכה גט אסורה לחזור לבעלה שלא יאמרו גרושת אחיו הוא נושא³¹.

בגט נאסרה על בעלה הראשון אף על פי שהיתה אנוסה, שלא יאמרו עליו שמחזיר גרושתו אחר שנשאת לאחר הוא, והכי גבי אחות אשתו הנשואה הא לא שייך האי טעמא, דכיון שבאה גם אשתו עם גיסו לא יוכלו לומר גיסו גירש אשתו ונשאה הוא, דהא הוי אחות אשתו ואין קידושין תופשין לו בה, ואם כן נאמר תצא אחות אשתו ממנו בלא גט ואשתו נמי תהא מותרת לחזור אליו וגם גיסתו תחזור לגיסו, דלא שייך למימר השתא מחזיר גרושתו מן הנישואין הוא, דמ"מ יש לחוש דזימנין דאתי גיסו תחלה שאז שייך למימר זה גירשה ונשאה זה אחר שמתה אשתו, שהרי כבר אמרו שמתה אשתו וצריכה גט מיד שבא גיסו ואסורה לחזור לגיסו שלא יאמרו מחזיר גרושתו מן הנישואין הוא, ואף אם אחר כך תבא אשתו כיון שכבר נתן גט לאחותה נאסרה אשתו עליו, כי הרואה שגירש אחותה שמא אינו יודע שזו היתה אשתו תחלה ויאמר שזה נושא אחות גרושתו וזה מחזיר גרושתו מן הנישואין. לבוש שם וב"ש כג בשם הרא"ש

²⁷ שו"ע ונו"כ נט ד

²⁸ רמ"א ולבוש שם וע' בס' ק"נ פ"י דיבמות אות ב' שמצדיק דברי הרמ"א דמותרת לבעלה וכתב שגם דעת הרי"ף כן ודלא כב"י בבדק הבית והב"ש שנמשך אחריו ע"ש

²⁹ ב"ש שם י כדעת בדק הבית שכתב כרי"ף

³⁰ שו"ע ונו"כ נט ד

³¹ אבל בנשואה ליבא למיחש שמא יאמרו תנאי היה לאחיו בנישואין ולא נתקיים, שהכל יודעין שאין אדם מתנה בנישואין שלא ישים בעילתו בעילת זנות, אולם לדעת הב"ש אסורה משום קנס דלא דייקא וכנז'